

Azt hallottuk hogy igaz, de mi sem akarjuk hinni.

Ajánlva a t. orsz. képviselő uraknak.

Az „Erdészeti Lapok“ szeptember havi füzetében a magyar-óvári erdészeti tanári állomás megszüntetéséről közölt tudositást szintén hallottuk, de mi sem akarjuk hinni; mert azon pillanatban, melyben kényszerülnénk azt elhinni, elhagyna abbeli legszebb reményünk, hogy a magyar szakképzettség emelésére irányuló törekvések valóban komolyak. Pedig a sokat hangsúlyozott szakképzettség földmivelésünk óhajtott emelkedésének, s ezáltal hazánk felvirágzásának egyik első tényezője.

Annyira nehéz idők jöttek reánk, hogy már-már meg is zavarodunk; akarván a tulterhelt épület súlyát könnyíteni, kezdjük az alapköveket kihuzni!

Hogy ez csakugyan ugy van, azonnal meglátjuk.

Néhány év előtt a m.-óvári gazdasági akademia budgetének tárgyalása alkalmával egy képviselő ur azon kérdést intézte a ministerhez: „hogy jön az, miszerint ezen magyar tanintézet előadási nyelve még mindig a német?“

Az akkori minister ur azzal válaszolt, hogy már vagy két év óta az előadási nyelv a magyar, de ezzel párhuzamosan német előadások is tartatnak, és pedig a lajthántuliak kedveért, kik eddig magasabb gazdasági tanintézetet nem birnak. Hozzátevé továbbá, miszerint büszkék lehetünk arra, hogy ezen tanintézetünket még idegenek is látogatják.

A mi a minister ur feleletének első részét illeti, mely a párhuzamos előadásokra vonatkozik, bevallom, hogy az csak a magyar nagylelküségről tanuskodik. Mert az osztrákoknak nincsen ilyen tanintézetök, azért tartassunk mi az ők számokra tetemes költség árán német előadásokat.

Jól van! annak a kinek így tetszett.

De kell-e ezt most tenni, a midőn már nekik is van intézetök, — nekünk pedig nincs már pénzünk!

Mult év óta fennáll már a bécsi földmívelési főiskola (Hochschule für Bodenkultur), mely mint egészen új intézmény osztrák ügyfeleinknek minden esetre egészen inyök és kedvök szerint lesz berendezve és felszerelve.

Szemben tehát ez időközben történt osztrák haladással, (melynek ellenében mellesleg legyen mondva, mi még annyit sem tudtunk elérni, hogy a magyar tudományos egyetemen az erdészeti számára egy tanszék állittassék). Van-e értelme és szükségessége a dualismus fenntartásának.

Mi azt gondoljuk, hogy nincs; mert először az nem járja, hogy Magyarországon létezzék egy kettős költséget okozó és kettős tannyelvű főtanintézet, a hol épen elvből minden állami főtanintézet magyar, másodszor azért nem, mert nem szükséges. Nálunk a technikus, az erdész, a bányász csak magyarul végezheti tanulmányait, és miért lehet épen szükséges a gazdánál kivételt tenni? Harmadszor pedig azért nem tartjuk szükségesnek, mert az a költségeket jelentékenyen neveli, a mit a magyar pénzügyi nyomoruság idején megtűrni nem szabad. A tanárok fizetése, a szolgák bére, a tantermek száma és még sok egyéb meg van kétszerezve ez által.

Az intézet budgetje nem áll rendelkezésünkre, különben világos számokban kifejeznők a különbözetet. De nem is szükséges, ki kételkednék még abban, hogy az erdészeti szaktanárra kiadott pár forint a teljesen felesleges német előadások megtartása által okozott költségeknek csak igen csekély részét képezheti? Ime tehát! a cél nélküli luxus kiadást kell megszüntetni, az erdészeti tanári állomást pedig fenntartani, mert ennek értelme és szükségessége van ott, hol a haza gazdasági intelligentiájának zömét nevelik, hol a jövődöbéli jószágigazgatókat képezni kívánják.

Tegyük még mindehez azt, a mi tény, hogy encyclopaedicus előadásokat is csak speciális szakember tarthat jelesen, továbbá, hogy a hallgatók is nagyobb bizalommal lehetnek egy szakképzett tanár ismeretei iránt: akkor érteni fogjuk, milyen tál lencséért hajlandó földmivelési ministeriumunk a magyar alapos szakképzettség terjesztésének egy főeszközét odaadni!

A mi pedig a már fennebb is említett ministeri feleletnek hiúság gerjesztő végmondatát illeti, részünkről higgadtabb felfogásnak hódolunk.

Nem találunk ugyan is okot ezen hiúságra, mert nem lévén akkor túlfelől ilyenmü tanintézet, igen természetes, hogy az, a ki tovább nem akart menni, reánk, legközelebbi szomszédjára volt utalva!

De feltéve, hogy más indokok is vezérelték az idegeneket ezen tanintézet padjaira, még mindig nem találnánk elegendő indokot arra, hogy ezen tanintézetben a német előadás még ezentul is fenntartassék, mert Magyarországnak egyáltalában nem lehet feladata idegen tannyelv érdekében áldozatokat hozni addig, míg költségvetését milliók deficitje terheli.

A selmeczi bánya- és erdőakademia sokkal nagyobb térről kapta embereit, mint az óvári, és még 1867-ben, közvetlen megmagyarítása előtt képviselve volt ott a birodalom minden tartománya, és pedig némelyik igen jelentékeny mértékben, valamint a feljajdulás sem volt csekély, midőn a világ tudomásul vette, hogy a selmeczi akademia megmagyarított; és mégis megmagyarított minden párhuzamos osztály és minden kár nélkül.

Helyesen is történt, hogy így történt, mert Magyarországnak és a magyar kormánynak csak az lehet feladata, hogy a tudományokat magyar nyelven mivelje, de nem az, hogy kebelében a német kulturának hódító telepeket tartson.

A fennebbiekből kifolyó nézetünk tehát az, ha már a szóban forgó tanintézetnél is kell valamit megtakarítani, takaríttassék meg a felesleges német előadások költsége, minek hazánk ugy sem veszi hasznát, és ne takaríttassék el a kon-tárkodás előmozdításáért az, a mi a valódi szakképzettség terjesztése érdekében valóban üdvös és feltétlenül szükséges.

Selmeczbánya, 1875.

N. A.

A württembergi államerdők költségvetése.

Közli: *Bedő Albert.*

A Grunert és Leo által Berlinben kiadott „Erdészeti Lapok“ (Forstliche Blätter) idei október havi füzete a württembergi államerdők 1875. évi július 1-től 1877. évi június 30-ig terjedő két évre megállapított költségvetését hozta, melyet részünkről szintén nem tartunk érdektelennek közölni azért, hogy általa az illető erdők gazdasági és kezelési viszonyairól t. olvasóinknak képet, s egyszersmind alkalmat nyujtsunk, a magyar államerdők költségvetésének a tényleges körülmények számbavételére alapítandó netaláni összehasonlítására, megjegyezvén még azt, hogy a költségvetés két évre van ugyan megállapítva, az alább adandó számok azonban csak az egy évre eső tételt mutatják.*)

A württembergi államerdők területe 190.490 hektár, vagyis 331.071 kat. hold.

*) A magyar államerdők 1876. évi költségvetését lapunk f. évi X. füzete tartalmazza; az erdészeti személyzet átlagilletményeit az ezen költségvetés „kezelési“ kiadásai adják, míg a jelenleg alkalmazott tiszti személyzet létszámát jelen füzetünk egyik kisebb közleménye tartalmazza, megjegyezvén részünkről még azt, hogy a württembergi államerdőket állami adó nem terheli, s hogy ugy a württembergi, mint hazai erdészeti költségvetésben a ministeriumnál alkalmazott erdőtiszték illetménye, mint a központot terhelő kiadás, nem foglaltatik benn. Szerz.